

HOTĂRÂRE Nr. 405/2017 din 31 mai 2017

privind aprobarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni pentru perioada 2017 - 2020

EMITENT: GUVERNUL ROMÂNIEI

PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 485 din 27 iunie 2017

Având în vedere prevederile art. 1 alin. (2) și (3) și ale art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 17/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru românii de pretutindeni,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 11 lit. f) și art. 40 alin. (1) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, precum și al art. 7 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

ART. 1

Se aprobă Strategia națională pentru românii de pretutindeni pentru perioada 2017 - 2020, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

ART. 2

Grupul interministerial pentru românii de pretutindeni asigură coordonarea implementării Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni pentru perioada 2017 - 2020.

PRIM-MINISTRU

SORIN MIHAI GRINDEANU

Contrasemnează:

Ministrul pentru românii de pretutindeni,

Andreea Păstîrnac

p. Ministrul afacerilor externe,

Alexandru Victor Micula,

secretar de stat

p. Ministrul educației naționale,

Gigel Paraschiv,

secretar de stat

Ministrul culturii și identității naționale,
Ioan Vulpescu

Ministrul muncii și justiției sociale,
Lia-Olguța Vasilescu

București, 31 mai 2017.
Nr. 405.

ANEXĂ

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

**Strategia națională pentru românii de pretutindeni pentru perioada 2017
- 2020**

Cuprins

REZUMAT EXECUTIV

ELEMENTE DE VIZIUNE

**OBIECTIV 1 - PĂSTRAREA, DEZVOLTAREA ȘI AFIRMAREA
IDENTITĂȚII ROMÂNILOR DIN AFARA GRANIȚELOR**

1. Limba română - Educație și comunicare
2. Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-mediei în limba română
3. Promovarea valorilor culturale și spirituale românești

**OBIECTIV 2 - CONSOLIDAREA MEDIULUI ASOCIATIV ROMÂNESC
DIN AFARA ȚĂRII**

1. Consolidarea organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni
2. Creșterea coeziunii mediului asociativ

**OBIECTIV 3 - SUSȚINEREA PROCESELOR DE INTEGRARE ȘI
APĂRAREA DREPTURILOR ROMÂNILOR DIN AFARA GRANIȚELOR**

1. Apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor. Susținerea procesului de integrare a românilor în țările unde trăiesc, studiază sau muncesc
2. Creșterea capacității de valorificare a potențialului strategic al comunităților românești, ca punte de legătură cu statele de cetățenie/rezidență

3. Sprijinirea procesului de reîntoarcere și reinserție

**OBIECTIV 4 - CONSOLIDAREA ȘI EFICIENTIZAREA
INSTITUȚIONALĂ ÎN DOMENIUL ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI**

1. Adaptarea cadrului legislativ privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni
2. Creșterea transparenței și eficienței instituționale
3. Stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență

INSTITUȚII IMPLICATE ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

1. Ministerul pentru Românii de Pretutindeni
2. Grupul Interministerial pentru Românii de Pretutindeni
3. Consiliul Românilor de Pretutindeni

PROGRAME SPECIFICE, MĂSURI ȘI ACȚIUNI RESURSE

1. Harta instituțiilor cu atribuții în domeniu
2. Resurse bugetare, private, parteneriatul public-privat

PROCESUL DE COORDONARE A IMPLEMENTĂRII. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

1. Dimensiuni supuse monitorizării (implementarea programelor și proiectelor; evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie)
 2. Midterm review și continuitate - orizont post-2020
- ANEXĂ - Prezentarea comunităților

REZUMAT EXECUTIV

Numărul românilor de pretutindeni este estimat în acest moment la aproape 10 milioane - incluzându-i atât pe românii care trăiesc în comunitățile din diaspora, cât și pe cei care trăiesc în comunitățile istorice/tradiționale din țările aflate în vecinătatea României. Statisticile oficiale ale României și ale altor state sau cele ale instituțiilor internaționale (precum UNStat, Eurostat etc.) sunt indicatori utili, care însă nu surprind realitatea statistică, fie din cauza periodicității cu care sunt realizate (există state unde recensămintele nu au fost efectuate de peste 10 ani), fie din cauza reticenței autorităților față de prezentarea cifrelor reale privind minoritățile. Ele oferă însă o bază pentru estimări și pentru identificarea tendințelor.

Estimările indică existența unei distribuții echilibrate a românilor de pretutindeni între cele două mari componente reprezentate de diaspora, pe de o parte, și de comunitățile istorice/tradiționale, pe de altă parte. Diaspora română se cifra, conform estimărilor publicate în 2016, între 3,5 și 4 milioane de cetățeni români stabiliți în străinătate*1). Dintre aceștia, mai bine de 2,8 milioane trăiesc într-o altă țară membră a Uniunii Europene, unde se regăsesc importante comunități românești, precum cele din Italia - aprox. 1.150.000 de români înregistrați oficial*2), Spania - peste 900.000 cetățeni români. Diaspora de mobilitate a înregistrat constant o tendință de creștere, ajungând la o rată de creștere anuală a emigrării de 7,3% în 2015, conform datelor ONU. În comunitățile istorice, estimările se apropie de 6 milioane de persoane (4,5 milioane în Republica Moldova inclusiv emigrația, 500.000 în Ucraina, 300.000 în Serbia, Bulgaria, Ungaria, 300.000 în Peninsula Balcanică, alții răspândiți în alte regiuni din fosta Rusie Sovietică sau Europa Centrală).

*1) Conform statisticilor cumulate ale autorităților din statele de reședință, care nu se regăsesc într-o statistică globală ori pe regiuni. Cele mai recente statistici globale privind emigrația din România se regăsesc în studiul ONU din 2015 privind migrația internațională, conform căruia România avea 3,4 milioane de emigranți, dintre care aproximativ 3,2 milioane locuiau în state dezvoltate (3 milioane - în state din Europa).

http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/data/UN_MigrantStockByOriginAndDestination_2015.xlsx

*2) Conform datelor furnizate de Institutul Italian de Statistică (ISTAT), pentru populația la 1 ianuarie 2015.

În ce privește dinamica se constată creșterea în dimensiuni a diasporei emergente (prin "înrădăcinarea" a numeroși români în țările spre care s-au îndreptat inițial pentru a găsi un loc de muncă - a se vedea comunitățile din țările de sud ale Europei, în special Italia și Spania, precum și prin apariția unor generații de copii născuți în cadrul acestor comunități). În ce privește mobilitatea în spațiu se identifică în acest moment o schimbare a orientării celor care pleacă din România dinspre Europa de Sud (Italia, Spania, Portugalia, Grecia) spre Europa de Vest (Franța, Marea Britanie) și de Nord (Benelux, Germania, Danemarca, țările scandinave). Românii din jurul granițelor sunt și ei cuprinși în acest trend regional al migrației economice, ajungând să constituie în numeroase țări în care se regăsesc cetățeni români comunități înrudite. Consecință directă a acestui fapt este însă scăderea numărului de etnici români care locuiesc în comunitățile tradiționale din vecinătate, fenomen care urmează însă trendul general de declin demografic în care se află România și statele învecinate.

Este necesară, prin urmare, o distincție între diaspora istorică și cea emergentă/de mobilitate, precum și între diferitele comunități care le compun și o cartografie cât mai fidelă a prezenței românilor autohtoni din statele vecine și a celor stabiliți în alte state deopotrivă. Comunitățile istorice din Republica Moldova, Ucraina, Serbia, Bulgaria, Ungaria și alte state din Peninsula Balcanică se diferențiază în funcție de modul de formare a acestora, procentul pe care îl ocupă minoritatea română în cadrul populației totale a statului respectiv, circumstanțele în care ascendenții acestora au deținut sau nu cetățenia română ori s-au stabilit pe teritoriile actuale în cadrul unor procese migraționale, istoricul politicii statelor de cetățenie cu privire la aceasta și, nu în ultimul rând, situația actuală din aceste țări și relația lor cu România. Comunitățile emergente și de mobilitate se diferențiază, la rândul lor, în principal, în funcție de continentul pe care se regăsesc. De exemplu, caracteristicile comunităților din Europa sunt determinate în special de statutul de cetățeni UE al românilor stabiliți în aceste state, cu drepturile și obligațiile aferente, de mobilitatea ridicată determinată de acest statut și de proximitatea geografică, precum și de relațiile de parteneriat aprofundat între România și statele-gazdă, cu influență directă asupra dialogului diplomatic privind comunitățile românești. Prin

comparație, legăturile cu țara ale românilor din America de Nord sunt îngreunate de distanța considerabil mai mare.

Toate aceste tendințe impun luarea în considerare a unor noi tipuri de programe, cum ar fi cele dedicate generațiilor născute pe pământ străin sau a celor care implică în diaspora atât cetățeni români sau originari din România, cât și etnici români originari din comunitățile tradiționale din vecinătate.

Astfel, prioritară este promovarea limbii române în comunitățile din afara granițelor, prin educație și mass-media în limba maternă. Este necesară dezvoltarea unui sistem de predare a limbii române atractiv, relevant, de bună calitate și care să permită o cât mai largă participare a comunității. În ceea ce privește mass-media este necesară stimularea dialogului cu autoritățile statelor de reședință/cetățenie pe acest palier, precum și a cooperării dintre mass-media din România și cele de limbă română din afara granițelor, concomitent cu menținerea direcției anterioare de finanțare a mass-mediei din comunitățile românești.

În al doilea rând, va fi susținută componenta spirituală a comunităților românești, apartenența religioasă fiind, alături de învățământ, a doua componentă de păstrare a identității naționale, ambele funcționând cu succes ca elemente de coagulare și prezervare a comunităților românești din timpul Vechiului Regat și până în prezent. Lăcașurile de cult au astfel, pe lângă rolul spiritual consacrat, și pe cel de a uni comunitatea în jurul lor, inclusiv prin proiectele educaționale și sociale subsecvente, precum școlile duminicale, acțiunile caritabile.

În al treilea rând, va fi sprijinită promovarea valorilor culturale ale comunităților românești, patrimoniul cultural național fiind, la rândul său, un element definitoriu al identității naționale.

Pe de altă parte, Strategia își propune și obiective noi, referitoare la susținerea proceselor de integrare și apărarea drepturilor românilor de pretutindeni și la consolidarea și eficientizarea instituțională în domeniu.

În domeniul integrării în societățile-gază și al apărării drepturilor românilor de pretutindeni, esențiale sunt intensificarea cooperării cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință în materie, campaniile de informare pentru comunitățile românești, precum și promovarea imaginii românilor de pretutindeni, prin diseminarea modelelor de succes și a bunelor practici. De asemenea vor fi alocate resurse instituționale pentru facilitarea reinsertiei celor care doresc să se (re) stabilească în România.

Consolidarea instituțională va fi realizată prin adaptarea cadrului normativ și a procedurilor de finanțare la realitățile actuale și nevoile curente ale comunităților românești, prin introducerea abordării de tip coaching în dialogul cu beneficiarii de finanțare nerambursabilă, precum și prin elaborarea și implementarea de strategii de acțiune diferențiate pentru fiecare regiune în care se află românii din afara țării, în vederea corelării acțiunilor, programelor și proiectelor ce urmează a fi finanțate cu nevoile specifice ale fiecărei comunități.

În acest sens, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni își propune modificarea și completarea corespunzătoare a legislației incidente în materie:

- Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate;
- Hotărârea Guvernului nr. 17/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru românii de pretutindeni.

De asemenea, în cadrul procesului de consolidare și eficientizare instituțională în domeniul românilor de pretutindeni, derulat la nivelul MRP, a fost creată o structură de analiză, expertiză și strategie în problematica românilor de pretutindeni.

Statul va contribui, în parteneriatul propus comunităților românești, cu resursele instituționale și financiare ale membrilor Grupului interministerial pentru românii de pretutindeni și va facilita menținerea legăturilor cu țara ale comunităților de români din afara granițelor. În această viziune:

a) Ministerul pentru Românii de Pretutindeni va continua să finanțeze acțiuni, programe și proiecte pentru aceștia, va contribui la implementarea politicilor privind diaspora cu un impact pozitiv asupra comunităților din afara granițelor și va facilita cooperarea interinstituțională în domeniu, pentru a evita duplicarea eforturilor și a eficientiza sprijinul pentru românii de pretutindeni;

b) Ministerul Afacerilor Externe, prin misiunile diplomatice și oficiile consulare, va acorda sprijin și asistență comunităților românilor din străinătate și va promova drepturile și interesele acestora în dialogul cu statele de cetățenie/reședință;

c) Ministerul Educației Naționale, Ministerul Culturii și Identității Naționale și Secretariatul de Stat pentru Culte vor contribui, în domeniile lor de competență, la menținerea și afirmarea identității lingvistice, culturale și spirituale a comunităților românilor de pretutindeni;

d) în domenii sectoriale și acțiuni punctuale derulate în sprijinul românilor de pretutindeni și pentru stimularea legăturii lor cu țara, vor contribui instituții precum Academia Română, Institutul Cultural Român, Biserica Ortodoxă Română, Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune, alte ministere și autorități publice centrale sau locale, din zonele de frontieră ori din localitățile de origine a diasporei de mobilitate.

Diaspora, ca beneficiar și partener al Strategiei, deopotrivă, aduce, pe de o parte, capital uman, intelectual și economic și reprezintă o resursă esențială pentru dezvoltarea și modernizarea țării, iar, pe de altă parte, poate beneficia de beneficiile politicilor publice care îi sunt destinate. În acest spirit, organizațiile reprezentative ale diasporei pot deveni, prin acceptarea parteneriatului propus de stat, membri activi în implementarea Strategiei. Dintre acestea, Consiliul Românilor de Pretutindeni poate juca un rol primordial în dezvoltarea de formate de consultare sistematică a exponenților diasporei, în coagularea organizațiilor reprezentative ale comunităților românești și în adaptarea permanentă a acțiunii guvernamentale, prin informațiile, analizele și propunerile transmise Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

Coordonarea, monitorizarea și evaluarea modului de implementare a Strategiei vor fi realizate prin raportare la două paliere majore: implementarea programelor și proiectelor, respectiv evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie. Aceste procese de coordonare, monitorizare și evaluare vor fi realizate prin resursele Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, ale altor membri ai Grupului interministerial pentru românii de pretutindeni, precum și prin organizațiile reprezentative ale comunităților românești. În acest context, se impune sublinierea necesității unui midterm review, precum și a unor indicatori de performanță pentru fiecare tip de acțiuni, programe sau proiecte.

ELEMENTE DE VIZIUNE

Strategia națională pentru românii de pretutindeni este documentul de politici publice în care se regăsesc obiectivele, direcțiile de acțiune și măsurile previzionate pentru perioada 2017 - 2020 în sprijinul românilor de pretutindeni și adaptate la nevoile curente ale comunităților istorice și ale diasporei de mobilitate, în vederea păstrării, afirmării și promovării identității românești.

Strategia are ca scop respectarea și promovarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor de naționalitate română din afara granițelor și reprezintă, astfel, un element constitutiv al politicii externe a României.

Strategia reprezintă o transpunere a prevederilor constituționale*3) privind românii de pretutindeni, a cadrului normativ în domeniu*4) și a prevederilor Programului de guvernare privind relația cu diaspora și obiectivele majore de politică externă. Pe lângă obiectivele concrete în sprijinul românilor de pretutindeni, Strategia își propune și avansarea unor proiecte de modificare și completare a cadrului normativ în domeniu, în scopul adaptării lui la realitățile curente și nevoile actuale ale comunităților românești din afara granițelor.

*3) Articolul 7 al Constituției României - Românii din străinătate: Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor țării și acționează

pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui cetățeni sunt.

*4) Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, cu modificările ulterioare, Legea nr. 86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate și Hotărârea Guvernului nr. 17/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru românii de pretutindeni.

Strategia menține viziunea anterioară cu privire la păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității românilor din afara granițelor și creșterea coeziunii comunităților românești, care a reprezentat o constantă a implicării statului român, exprimată în programele de guvernare 2001 - 2004, 2005 - 2008, 2009 - 2012 și 2013 - 2016. Subsecvent, fostul Departament pentru Românii de Pretutindeni a elaborat strategii sectoriale în fiecare perioadă menționată, care au cunoscut o creștere a ariei de aplicare, ca urmare a dinamicii pozitive înregistrate în comunitățile românești, în special după integrarea României în Uniunea Europeană.

În ceea ce privește componentele identitare, Strategia procedează la o ierarhizare sub aspectul resurselor alocate de acțiunea guvernamentală în sprijinul acestora.

Strategia consemnează faptul că relațiile României cu românii din afara granițelor au la bază repere juridice fundamentale: Constituția României, al cărei articol 7 atestă explicit preocuparea statului român pentru românii din străinătate, Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și normele și documentele programatice internaționale privind protecția drepturilor și libertăților minorităților naționale*5).

*5) Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului Europei, Carta europeană a Limbilor regionale sau minoritare, Convenția pentru protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale și Directiva Consiliului European 2000/43/CE care implementează principiul tratamentului egal al persoanelor, fără deosebire de originea rasială sau etnică.

Strategia ia în considerare faptul că situația și, implicit, problemele cu care se confruntă românii din afara granițelor diferă în funcție de:

- statutul pe care îl au aceștia în statul de cetățenie/rezidență, respectiv de minoritate (etnică, lingvistică, culturală) sau de imigranți;
- respectarea/nerespectarea de către autoritățile din statele de cetățenie/rezidență a drepturilor specifice (în cazul minorităților) sau a drepturilor fundamentale, în general, în cazul propriilor cetățeni (inclusiv cei de etnie română).

Raportat la acești factori fundamentali, precum și la specificul fiecărei țări pe teritoriul căreia există etnici/comunități românești, susținerea românilor de pretutindeni atât la nivel politico-diplomatic, cât și prin sprijinul financiar direct destinat organizațiilor și asociațiilor reprezentative, urmărește să le faciliteze acestora manifestarea liberă și necondiționată a identității de origine și exercitarea drepturilor aferente statutului pe care îl dețin.

Având în vedere că politicile și acțiunile în sprijinul românilor de pretutindeni se desfășoară pe teritoriul altor state, Strategia națională pentru românii de pretutindeni respectă legislația acestora și standardele internaționale în materie.

OBIECTIV 1 - PĂSTRAREA, DEZVOLTAREA ȘI AFIRMAREA IDENTITĂȚII ROMÂNILOR DIN AFARA GRANITELOR

1. Limba română - educație și comunicare

Promovarea, dezvoltarea și extinderea utilizării limbii române în comunitățile de români din afara granițelor este principalul obiectiv asumat de Ministerul pentru Românii de Pretutindeni în vederea păstrării și afirmării identității naționale a românilor de peste hotare. Strategia propune dezvoltarea unor instrumente educaționale accesibile, atractive și competitive, care să răspundă nevoilor specifice copiilor și tinerilor din fiecare regiune unde trăiesc românii din afara țării. Viziunea strategică asupra educației în limba română a copiilor și tinerilor de peste graniță este de a oferi tuturor posibilitatea dobândirii de competențe lingvistice, în funcție de fiecare categorie de copii și tineri:

- dobândirea de competențe minime de limba română pentru cei născuți în străinătate (așa-zisa diaspora "de a doua generație") sau pentru o mare parte dintre copiii și tinerii din comunitățile istorice unde condițiile privind conservarea patrimoniului lingvistic au fost precare (Serbia, Bulgaria, Peninsula Balcanică, Sudul Basarabiei, Ungaria). Copiii sau tinerii din această categorie nu au trăit în România, provin din cupluri mixte (un singur părinte este român, celălalt făcând parte din națiunea majoritară) sau din părinți care preferă să utilizeze în discuțiile cu copiii limba oficială a statului de reședință;
- conservarea și dezvoltarea competențelor de limba română dobândite pentru copiii din comunitățile de peste hotare care vorbesc limba română în familie, însă beneficiază exclusiv de școlarizare în limba oficială a statului de reședință;

- aprofundarea/perfecționarea competențelor de limba română pentru copiii din comunitățile istorice care beneficiază de învățământ oficial în limba română, inclusiv prin proiectarea unor alternative viabile de susținere a învățământului în regim privat, în condițiile în care sistemele de stat din țările în care trăiesc nu garantează/obstrucționează exercitarea acestui drept.

Viziunea strategică trebuie să conducă spre un sistem de predare a limbii române în afara granițelor bazat pe atractivitate și relevanță, prin adaptarea la specificul comunității căreia i se adresează, stimularea participării, prin atragerea unui număr cât mai mare de copii și tineri către cursurile de limba română, calitate, prin identificarea celor mai bune metode de predare, și responsabilizare, prin monitorizarea și stimularea cadrului didactic ce exercită actul de educație în limba română.

Strategia va urmări:

- actualizarea situației școlarizării în limba maternă a etnicilor români din afara granițelor țării - numărul de ore/școli înființate/desființate de autorități;

- dezvoltarea și extinderea catedrelor, lectoratelor de limba română și a bibliotecilor în instituțiile de învățământ din statele unde există comunități românești semnificative;

- extinderea programului de limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) organizat de Institutul Limbii Române în cât mai multe regiuni și școli din cele 5 state UE unde acesta se derulează în prezent;

- semnarea de protocoale de colaborare la nivel național sau a altor tipuri de acorduri la nivel regional sau local cu statele UE unde nu s-a reușit deschiderea cursurilor LCCR (în special cele cu comunități semnificative, precum Marea Britanie, Franța, Germania, Grecia etc.) și preluarea experienței acumulate în vederea demarării unor proiecte similare în comunitățile istorice;

- actualizarea și sincronizarea metodologiilor, a curriculelor și a suporturilor de curs pentru predarea limbii române copiilor din comunitățile din jurul granițelor cu instrumentele educaționale echivalente din România;

- crearea de noi unități școlare, biblioteci și centre culturale cu predare în limba română și modernizarea celor existente;

- creșterea numărului de burse acordate copiilor și tinerilor de origine română cu performanțe școlare deosebite, precum și artiștilor și scriitorilor români din afara granițelor;

- elaborarea de suport de curs on-line pentru învățământul la distanță pentru elevii, studenții și personalul didactic care nu pot beneficia de cursurile tradiționale de limba română; completarea măsurii de creare a unui suport interactiv de curs cu asigurarea minimului necesar de gadgeturi care să permită accesarea acestora;

- finanțarea proiectelor inițiate de comunitățile românești pentru organizarea de cursuri de limbă, literatură și cultură română, istorie și geografie a României, atât în școli publice, cât și în sistemul privat;

- sprijinirea bisericilor românești, indiferent de cultul religios de care aparțin, în derularea de cursuri de limbă și cultură română prin școlile de weekend; oferirea de suport de curs conform cu standardele și metodologiile educaționale din România, în vederea creșterii eficienței acestora;

- creșterea exigenței monitorizării modului de derulare a cursurilor de limba română finanțate de statul român și derulate de asociațiile de români din afara granițelor, în vederea asigurării eficienței acestora;

- implicarea misiunilor diplomatice ale României atât în sprijinirea, cât și în evaluarea activității asociațiilor de români care oferă cursuri de limba română în afara granițelor;

- utilizarea instrumentelor diplomatice ale statului român în vederea eficientizării cooperării cu autoritățile statelor unde trăiesc comunitățile de români (ministerele educației din statele de cetățenie/reședință), pentru asigurarea dreptului la educație în limba maternă;

- finanțarea unor programe de formare continuă pentru personalul implicat în activitatea de predare formală și nonformală din afara țării, adresat românilor de pretutindeni;

- dezvoltarea sistemelor de stimulente și de sprijin financiar pentru debutul și dezvoltarea carierei didactice în școlile destinate etnicilor români de peste hotare;

- dezvoltarea grupurilor de inițiativă sau a asociațiilor ce reunesc profesori/studenti de origine română și stabilirea de conexiuni între acestea.

Din perspectiva îmbunătățirii cadrului juridic ce reglementează sprijinul acordat românilor de pretutindeni în domeniul educației, este necesară adoptarea/amendarea unor acte normative, precum Legea privind protejarea limbii române peste hotare.

2. Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-mediei în limba română

Situația presei de limbă română din statele vecine unde trăiesc comunități istorice de români, precum Ucraina, Serbia, Ungaria și Bulgaria, beneficiază de condiții de exprimare inferioare nivelului în care se manifestă presa în limba minorităților naționale care trăiesc în România, fiind consemnate discrepanțe legislative majore între aceste state și normele românești sau europene în materie. Mai mult, autoritățile naționale din aceste state respectă parțial aceste norme sau le aplică insuficient ori cu rea-credință.

Au fost consemnate situații în care instituțiile de presă de limbă română au fost hărțuite, intimidare sau nedreptățite de autoritățile din anumite state și cazuri în care asupra acestora s-au exercitat presiuni de diferite feluri - au fost retrase sau diminuate finanțările de care acestea beneficiau legal sau au fost interzise programele radio-TV în limba română sub varii pretexte neconforme cu realitatea.

Pe de altă parte, presa de limba română din statele unde este concentrată diaspora de mobilitate se află încă în faza de maturizare, nefiind în măsură să acopere calitativ și cantitativ necesarul de informare al comunităților în continuă extindere, mai ales în Europa Occidentală și America de Nord.

În aceste condiții, Strategia vizează:

- facilitarea unui dialog constant al instituțiilor mass-mediei de limbă română din afara granițelor cu posturile naționale de radio și televiziune;

- stimularea unui parteneriat stabil și funcțional între posturile naționale de radio și televiziune și mass-media de limbă română din afara granițelor, cu scopul de a promova proiecte comune care vizează păstrarea și afirmarea identității culturale a românilor de pretutindeni și de a cunoaște și mediatiza problemele specifice acestora;

- acordarea de finanțări nerambursabile și sprijin logistic pentru înființarea și dezvoltarea de structuri mass-media ale românilor de peste hotare;

- sprijinirea organizării de către posturile naționale de radio și televiziune, precum și de către instituțiile mass-media private din România a unor schimburi de experiență și bune practici pentru jurnaliști, ingineri și tehnicieni de radio și televiziune de etnie română din statele aflate în vecinătatea imediată și apropiată sau din emigrația română, în vederea creșterii standardului de profesionalism în rândul angajaților;

- organizarea de stagii de pregătire pentru jurnaliștii care își desfășoară activitatea în comunitățile din afara țării;

- utilizarea instrumentelor diplomatice ale statului român în vederea eficientizării cooperării cu autoritățile statelor unde trăiesc comunitățile de români, pentru obținerea, garantarea sau exercitarea efectivă a dreptului de acces la mass-media în limba română. Inițierea, după caz, a unor proiecte de cooperare bilaterală guvernamentală privind accesul la surse de informare în limba maternă pentru comunitățile românești.

3. Promovarea valorilor culturale și spirituale românești

Protejarea patrimoniului cultural din afara granițelor este o constantă a oricăror demersuri privind păstrarea și afirmarea identității naționale a românilor de peste hotare. Refacerea obiectivelor culturale aflate în diverse stadii de degradare, punerea în valoare a celor existente și edificarea de repere culturale noi sunt procese care stau la baza strategiei de promovare a valorilor culturale românești în afara granițelor. În egală măsură este necesară sprijinirea acțiunii spirituale în sprijinul românilor de peste hotare. Pe lângă menirea lor spirituală și de păstrare a identității naționale, lăcașele de cult românești, indiferent de confesiune, reprezintă un ajutor pentru instituțiile laice într-un mod care compensează numărul limitat de misiuni diplomatice și instituții românești în străinătate, oferind sprijin românilor aflați în dificultate departe de țară. Numărul lăcașelor de cult românești în străinătate este în continuă extindere, mai ales în regiunile unde se află diaspora de mobilitate. O situație mai dificilă se

consemnează în regiunile istorice din jurul granițelor, unde redeschiderea unor biserici românești s-a făcut cu dificultate, iar slujbele în limba română nu sunt permise încă în toate aceste regiuni.

În acest context, Strategia va avea în vedere:

- sprijinirea proiectelor vizând restaurarea și conservarea monumentelor istorice, culturale și a bisericilor românești din afara hotarelor țării, precum și construcția a noi astfel de obiective;
- organizarea de expoziții de pictură, sculptură, fotografie, spectacole muzicale, reprezentații teatrale susținute de românii de peste graniță, care să promoveze patrimoniul cultural românesc și să pună în valoare tradițiile și obiceiurile populare românești;
- stimularea implicării personalităților marcante din România și din diaspora în proiecte derulate de asociațiile românilor de peste graniță;
- promovarea, în rândul comunităților de români, a elementelor de simbolică națională consacrate prin legi interne, precum și a altor sărbători cu încărcătură identitară din calendarul național și tradițional românesc;
- sprijinirea renovării lăcașelor de cult pentru care nu poate fi obținută finanțare de la Secretariatul de Stat pentru Culte sau de la Patriarhia Română ori alte culte recunoscute legal în România;
- finanțarea de programe și proiecte sociale derulate de unitățile de cult de peste hotare, destinate românilor de peste graniță, de natură să conducă, prin efectul de coagulare a acestora, la creșterea coeziunii comunităților românești și la păstrarea identității acestora.

OBIECTIV 2 - CONSOLIDAREA MEDIULUI ASOCIATIV ROMÂNESC DIN AFARA ȚĂRII

1. Consolidarea organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni

Principala problemă cu care se confruntă comunitățile românești din afara granițelor este lipsa de reprezentativitate și slaba participare civică la nivelul societăților-gază, în condițiile unui grad relativ înalt de integrare, la nivel individual, în aceste societăți. Principala cauză a lipsei de reprezentativitate și participare civică a comunității provine din lipsa de unitate a românilor, care de cele mai multe ori nu reușesc să identifice lideri reprezentativi, apti să se impună atât în fața comunității, cât și, mai ales, în fața majorității. În comunitățile din Occident, unde se concentrează comunități mari de români, elita "tăcută" a comunității - medici, ingineri, studenți, arhitecți, oameni de afaceri importanți - preferă succesul personal și integrarea cât mai profundă, până la asimilare, cu majoritatea, nedorind să se implice în viața comunității, cu efecte asupra unității românilor, a capacității lor de emancipare și a modului de relaționare a acestora cu majoritatea populației din statul de reședință.

În același timp, în comunitățile istorice este necesară analizarea unor variante de stimulare a revenirii în țările de proveniență a tinerilor etnici români care au urmat diferite forme de învățământ în România, cu beneficii asupra formării unei elite a conaționalilor (racordată la principiile și valorile europene), consolidării filonului identitar și a relației cu statul înrudit.

În acest context, Strategia urmărește:

- acordarea de asistență pentru înființarea organizațiilor și asociațiilor românilor de pretutindeni, în regiunile unde mediul asociativ este insuficient dezvoltat;
- inițierea unor măsuri de informare destinate conștientizării și responsabilizării membrilor emigrației românești din statele UE în legătură cu respectarea legislației interne a statelor de rezidență și neimplicarea în săvârșirea de fapte antisociale/susținerea organizațiilor criminale;
- facilitarea dialogului între instituțiile românești responsabile de problematica dreptului muncii, respectiv a asigurărilor sociale și de sănătate și diaspora de mobilitate, în vederea identificării și soluționării problemelor cu care se confruntă membrii acesteia;
- încurajarea formării și funcționării rețelelor și comunităților profesionale ale etnicilor români;
- sprijinirea de către statul român a unităților de cult aparținând cultelor religioase din România în vederea recunoașterii personalității juridice în funcție de legislația țării în care activează;
- stimularea înființării și organizării de asociații sau departamente în cadrul asociațiilor românești din afara granițelor pentru diverse categorii sociale (tineri, femei etc.) sau profesionale, în vederea consolidării comunităților românești din statele de rezidență;
- sprijinirea inițiativelor mediului asociativ românesc privind situația minorilor și a altor categorii defavorizate;
- asigurarea de consultanță pentru entitățile românilor din vecinătate care intenționează să acceseze proiecte cu finanțare europeană;
- susținerea dezvoltării de rețele create pe baza legăturilor de înfrățire între localități, asigurând o cooperare structurată, intensă și multilaterală între entități administrative din România și din diaspora în care există comunități numeroase de români;
- susținerea colaborării personalităților românești și a organizațiilor reprezentative ale acestora din afara granițelor țării, în scopul conturării unui cadru adecvat comunicării pe segmente socioprofesionale distincte;
- analizarea modalităților de desfășurare a unor procese electorale în cadrul comunităților românești din străinătate, pe modele deja consacrate (Ungaria, Serbia), în vederea degajării principiilor de reprezentativitate și legitimitate - componente fundamentale în structurarea relaționării comunităților cu autoritățile locale și cu cele din România;

- încurajarea și susținerea promovării membrilor reprezentativi ai comunităților românești în structurile administrative și politice din statele de reședință, pentru asigurarea reprezentării în procesul de luare a deciziilor la nivel local, regional sau central în statul gazdă.

2. Creșterea coeziunii mediului asociativ

Lipsa de unitate a românilor din comunitățile istorice se traduce prin existența unui mediu asociativ atomizat, în care numeroase asociații "de familie" gravitează în jurul unui număr restrâns de lideri reprezentativi și își dispută rolul de interlocutor legitim al statului român sau al diverselor organizații nonguvernamentale din România. Divizarea mediului asociativ se răsfrânge asupra capacității acestuia de a se emancipa și a-și promova drepturile la nivelul societății statului gazdă.

În acest domeniu, Strategia urmărește.

- creșterea rolului Congresului Românilor de Pretutindeni în efortul de coagulare a mediului asociativ românesc;
- încurajarea derulării de programe, proiecte, acțiuni în comun de către mai multe asociații și încurajarea fuzionării asociațiilor mici din aceeași zonă care au același specific și derulează același tip de activități;
- sprijinirea înființării asociațiilor profesionale (medici, ingineri, arhitecți, avocați, studenți etc.) formate din membri ai diverselor asociații din regiunile statelor în care activează, precum și ralierea acestora la eforturile de cooperare sau unificare a asociațiilor de români;
- încurajarea dezvoltării unor raporturi de colaborare între asociațiile românești de peste hotare și instituțiile prefectului, inspectoratele școlare, direcțiile de tineret județene și agențiile pentru dezvoltare regională;
- organizarea unor reuniuni de lucru între autoritățile locale din România și omologi din state în care există comunități românești.

OBIECTIV 3 - SUSȚINEREA PROCESELOR DE INTEGRARE ȘI APĂRAREA DREPTURILOR ROMÂNILOR DIN AFARA GRANIȚELOR

1. Apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor. Susținerea procesului de integrare a românilor în țările unde trăiesc, studiază sau muncesc

Statul român manifestă un interes deosebit pentru afirmarea individului și a comunităților românești de peste granițe prin participarea la viața socială, culturală, economică și politică a statului gazdă, în funcție de statutul juridic al persoanei - cetățean român într-un stat care nu face parte din Uniunea Europeană, cetățean român într-un stat al Uniunii Europene, etnic român cetățean al unui stat vecin României, originar din România având cetățenia altui stat.

Integrarea individului în societate, participarea sa activă la viața comunității necesită întrunirea unor condiții de bază privind asigurarea unor drepturi și libertăți. Aceste drepturi și libertăți se pot referi, în cazul etnicilor români din jurul granițelor, la protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, în cazul cetățenilor români aflați într-un alt stat membru al Uniunii Europene, la respectarea prevederilor tratatelor de bază, precum cele privind libera circulație a persoanelor, bunurilor și capitalurilor, eliminarea barierelor pe piața muncii, participarea în calitate de ales sau alegător la scrutinurile pentru desemnarea autorităților locale și a Parlamentului European, iar în cazul originarilor din România care au cetățenia altui stat, la respectarea unor înțelegeri bilaterale privind schimburile culturale și la cadrul general al drepturilor omului.

Îndeplinirea acestor condiții nu exclude asumarea unui efort care să permită individului să valorifice drepturile și libertățile care îi sunt recunoscute. Autoritățile române oferă românilor de pretutindeni un sprijin concret în ce privește integrarea lor în societățile statelor de reședință și participarea la viața socială, economică, culturală a acestora. Acest sprijin include exprimarea interesului politic față de autoritățile statelor de reședință, ca o componentă a relațiilor bilaterale, asumarea în planul politicii europene a obiectivului consolidării și dezvoltării drepturilor recunoscute cetățenilor Uniunii Europene, susținerea educației, a vieții culturale și asociative, pentru care sunt elaborate politici și programe la nivelul instituțiilor publice, sunt derulate acțiuni, alocate resurse umane și bugetare.

Pe de altă parte, statul român va urmări multiplicarea acțiunilor sale instituționale în vederea asigurării, la nivel optim, a serviciilor consulare destinate garantării respectării drepturilor cetățenești ale românilor în raport cu statele de reședință, în scopul creșterii gradului de încredere al acestora în autoritățile de la București.

În acest domeniu, Strategia urmărește:

- sprijinirea acțiunilor de promovare a intereselor comunităților românești din afara granițelor;
- monitorizarea situației respectării drepturilor, libertăților și demnității românilor din statele vecine României unde există minorități românești;
- valorificarea calității de stat membru al UE și promovarea la nivelul agendei politice europene a problemelor și intereselor comunităților românești;
- relaționarea misiunilor diplomatice cu autoritățile statelor de reședință, în vederea stimulării prezenței active a comunității românești la viața publică și la exercițiul democratic din societatea gazdă, precum și în vederea implementării programelor de integrare în statele de reședință;
- cooperarea cu ministerele și instituțiile competente în vederea asigurării condițiilor pentru exercitarea drepturilor politice de către cetățenii români din străinătate;

- cooperarea cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință pentru asigurarea respectării drepturilor de orice natură și nediscriminării românilor de pretutindeni, în domenii precum:

a) acordarea de sprijin și asistență în conformitate cu practicile în domeniu și cu statutul României de stat membru al Uniunii Europene;

b) susținerea accesului nediscriminatoriu pe piața muncii;

c) promovarea aplicării corespunzătoare a normelor dreptului internațional privind tratamentul minorităților naționale și asigurării echilibrului între drepturile asigurate în acest domeniu minorităților naționale de către statul român și cele asigurate minorității române de pe teritoriul statului partener;

- promovarea imaginii românilor de pretutindeni în statele de cetățenie/reședință și diseminarea modelelor de succes și a bunelor practici.

2. Creșterea capacității de valorificare a potențialului strategic al comunităților românești, ca punte de legătură cu statele de cetățenie/rezidență

Ca părți ale societății românești și exponente ale culturii române, comunitățile de români de pretutindeni constituie punți de legătură între România și statele unde acestea sunt constituite. România respectă independența, suveranitatea și integritatea teritorială a tuturor statelor lumii, întreținând relații cu românii de pretutindeni în cadrul definit strict de acordurile internaționale multilaterale (inclusiv europene) și bilaterale. Aceasta permite țării noastre să acționeze pentru valorificarea potențialului comunităților românești din întreaga lume ca punți de legătură între România și celelalte state. Prin capitalul uman, economic, cultural și de imagine al comunităților românești, acest potențial are un caracter strategic.

Încurajarea și susținerea dialogului intercultural în societatea statului ai cărui rezidenți sau cetățeni sunt românii de pretutindeni contribuie la deschiderea mai largă spre România, facilitând consolidarea imaginii și prestigiului, multiplicarea și diversificarea schimburilor, iar în final a relațiilor bilaterale.

Calitatea de stat membru al Uniunii Europene oferă României oportunitatea de a-și promova valorile culturale prin intermediul comunităților de români care trăiesc în statele Uniunii Europene. Ca parte a spiritualității românești, românii de pretutindeni sunt deopotrivă consumatori și creatori ai unor fapte de cultură românească. Ei fac cunoscută cultura română în statele în care trăiesc, facilitează traducerea (în cazul creației susținute de limbă) sau descoperirea (în cazul creației susținute de formele plastice, de muzică, de gest etc.) operelor și creatorilor români și le facilitează cunoașterea pe plan internațional, ca valori universale.

În acest context, Strategia are ca obiective:

- promovarea dialogului intercultural în societatea statului gazdă;
- facilitarea și stimularea dialogului dintre comunitățile românești și autoritățile statelor de cetățenie/reședință;

- promovarea bunelor practici pentru relaționarea autorităților locale cu comunitățile proprii din diaspora sau pentru cooperarea transfrontalieră cu regiuni sau localități cu minorități românești;
- susținerea organizațiilor românilor de pretutindeni care contribuie la transferul de know-how și care promovează cooperarea economică, schimburile comerciale, investițiile sau turismul în România. Facilitarea creării grupurilor de dialog pe lângă misiunile diplomatice și dezvoltarea de proiecte comune între acestea și exponenții comunităților românești;
- valorificarea oportunităților care decurg din statutul României de membru al Uniunii Europene cu scopul de a promova valorile românești prin intermediul comunităților de români care trăiesc în statele UE.

3. Sprijinirea procesului de reîntoarcere și reinsertie

Procesul reîntoarcerii îl pune pe individ în fața aceluiași dificultăți și provocări ca și cel al plecării. Românii care se întorc acasă au de cele mai multe ori probleme în a-și găsi o locuință, un loc de muncă, a obține recunoașterea diplomelor și calificărilor obținute în alte țări. Statul român trebuie să sprijine eforturile acestora de a se reintegra în societate, de a redeveni persoane active în România.

Adoptarea unor deprinderi și obiceiuri, uneori slab conștientizate, dobândite în străinătate (exprimarea în limba română cu accent străin), teama de concurență manifestată de românii care au rămas în țară față de cei reveniți acasă generează în unele cazuri atitudini de izolare și respingere în cadrul comunității. Aceste situații explicate de psihologia individului și a grupului trebuie atenuate de statul român printr-un efort susținut.

La acest capitol, Strategia propune:

- oferirea de asistență și consiliere pentru facilitarea integrării socioprofesionale în societatea românească a conaționalilor care doresc să se întoarcă în România. Actualizarea constantă a Ghidului de reîntoarcere, cuprinzând informațiile practice legate de procedurile și demersurile necesare reintegrării după restabilirea în țară;
- promovarea oportunităților de business și investiții prin InvestRomania;
- elaborarea de pachete de informații și realizarea de campanii de diseminare pentru tematici de interes, precum oportunitățile de accesare a finanțării nerambursabile din fonduri europene, naționale sau facilități fiscale pentru demararea de afaceri, investiții, inclusiv în agricultură, formare profesională, educație în România;
- facilitarea valorificării în țară a experienței și expertizei profesioniștilor seniori din diaspora, din mediile universitare, cercetare, management, medicină etc. și a implicării acestora în administrația centrală sau locală;
- promovarea bunelor practici pentru relaționarea autorităților locale cu comunitățile proprii din diaspora sau pentru cooperarea transfrontalieră cu regiuni sau localități cu minorități românești. Sprijinirea proceselor de

echivalare a diplomelor și calificărilor dobândite de cetățenii de origine română în statele de unde aceștia au revenit;

- susținerea recunoașterii vechimii în muncă acumulate la acordarea de facilități pentru sprijinirea antreprenoriatului sau a angajării;
- derularea unor campanii de informare pentru a facilita integrarea socioprofesională a acestora în societatea românească.

OBIECTIV 4 - CONSOLIDAREA ȘI EFICIENTIZAREA INSTITUȚIONALĂ ÎN DOMENIUL ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

1. Adaptarea cadrului legislativ privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni

Complexitatea activității desfășurate de către noul minister, care își propune aducerea la îndeplinire a obiectivelor sale, atât prin continuarea celor avute în vedere de vechea structură, cât și prin asumarea a numeroase deziderate noi, presupune necesitatea asigurării unei bune desfășurări a activității și eficientizării procesului de acordare de finanțări nerambursabile beneficiarilor aparținând comunităților românești de pretutindeni.

Se impune astfel o armonizare și corelare a dispozițiilor legale incidente în materie cu situația actuală existentă în comunitățile românești, iar Ministerul pentru Români de Pretutindeni își propune demersuri pentru modificarea și completarea următoarelor acte normative:

- Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 321/2006, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate;
- Hotărârea Guvernului nr. 17/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Români de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru românii de pretutindeni, ca urmare a necesităților derivate din modificarea și completarea legilor sus-menționate.

2. Creșterea transparenței și eficienței instituționale

Democratizarea, buna guvernare, creșterea performanței economice, promovarea identității naționale sunt obiective asumate de statul român pentru care principiul transparenței reprezintă o precondiție majoră. Există o relație de interdependență între România și românii din afara granițelor. Cei din urmă simt nevoia de a se identifica cu statul român și ca România să le apere și să le promoveze drepturile și interesele. Ei pot fi la rândul lor un catalizator pentru dezvoltarea României, pot juca un rol în viața publică românească și exercita dreptul lor legitim la reprezentare. Continuarea transparentizării și eficientizării

noului Minister pentru Românii de Pretutindeni reprezintă obiective sine qua non, cele două concepte reprezentând condiții prin care cetățenii se simt reprezentați și dețin totodată posibilitatea de a responsabiliza serviciul public. Este necesară oferirea de informații relevante și accesibile pentru publicul interesat, puse la dispoziție în timp util și în continuă actualizare, cu scopul de a oferi posibilitatea evaluării, analizei și interpretării acestor informații în vederea dezvoltării pe baza lor a unor planuri și proiecte, accesibile în condiții egale pentru toți cei interesați.

Transparentizarea și eficientizarea cadrului instituțional privind problematica românilor de pretutindeni se va materializa prin:

- elaborarea unui ghid de proceduri accesibil beneficiarului proiectelor destinate românilor de pretutindeni;
- îmbunătățirea criteriilor de evaluare și simplificarea procedurilor privind acordarea finanțării și implementarea proiectelor;
- implementarea instrumentelor online de depunere a proiectelor și comunicare cu beneficiarii proiectelor;
- elaborarea de strategii de acțiune pentru fiecare regiune în care se află românii din afara țării, în vederea corelării acțiunilor, programelor și proiectelor ce urmează a fi finanțate cu nevoile specifice ale fiecărei comunități.

3. Stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență

Diaspora română s-a impus prin număr și importanță, devenind o prioritate transversală pentru activitatea guvernamentală și a instituțiilor publice. Dialogul dintre statul român și diaspora a evoluat și el, fiind necesară trecerea la un model participativ în care organizațiile, asociațiile și persoanele din diaspora și din comunitățile istorice să devină parteneri ai instituțiilor guvernamentale în definirea politicilor publice care îi vizează.

O primă manifestare a parteneriatului se va concretiza prin dezvoltarea de formate de consultare sistematică a exponenților diasporei, precum:

- Congresul Românilor de Pretutindeni, al cărui rol de reprezentare a diasporei în dialogul cu statul român va fi clarificat și consolidat pe măsură ce acesta și instituția sa executivă, Consiliul Românilor de Pretutindeni, se vor coagula ca format reprezentativ al diasporei;
- simpozioanele, conferințele și alte reuniuni similare, care reunesc, de obicei pe subiecte tematice, organizații reprezentative ale românilor de pretutindeni, precum simpozionul privind situația limbii române peste hotare, mese rotunde privind situația etnicilor români dintr-un anume stat din vecinătate;
- cadrul oferit de dialogul permanent al misiunilor diplomatice și consulare ale României, prin diplomatul responsabil pentru relația cu românii de pretutindeni din cadrul fiecărei reprezentanțe diplomatice, cu organizațiile reprezentative ale românilor.

Se va urmări eficientizarea dialogului cu diaspora, atât istorică, dar și de mobilitate printr-o abordare de tip coaching în activitatea de finanțare nerambursabilă a programelor, proiectelor și acțiunilor derulate de organizațiile românilor de pretutindeni. Coachingul va avea ca scopuri:

- familiarizarea reprezentanților beneficiarilor de finanțare nerambursabilă cu legislația și documentele de politici publice aferente, precum și cu modelele de bune practici impuse în activitatea anterioară, de exemplu prin recomandările primite de la Curtea de Conturi a României;

- canalizarea eforturilor beneficiarilor cu resurse de timp și umane limitate către acele domenii sectoriale sau comunități geografice ale românilor de pretutindeni care au o nevoie mai mare de sprijin pentru menținerea identității lor etnice, lingvistice, culturale sau religioase;

- stimularea coagulării diverselor organizații reprezentative, pentru a evita avansarea de cereri pentru proiecte similare de către organizații care activează în același areal geografic, în condițiile în care o cerere depusă în comun ar conduce la un proiect cu valoare adăugată mai mare decât suma celor individuale și, implicit, la beneficii superioare pentru comunitatea căreia i-ar fi adresat.

INSTITUȚII IMPLICATE ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

1. Ministerul pentru Românii de Pretutindeni

Ministerul pentru Românii de Pretutindeni a fost înființat conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 129/2017, prin preluarea activității și a structurilor din domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, denumit în continuare MRP, este instituția care elaborează și aplică politica statului român în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni și acționează pentru întărirea legăturilor cu aceștia și pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. Domeniul de competență al MRP este definit de Legea nr. 299/2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 321/2006, cu modificările ulterioare, care definesc sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv utilizarea fondurilor incluse în capitolul bugetar dedicat programelor, proiectelor și acțiunilor desfășurate în beneficiul românilor de pretutindeni.

În viziunea pe care o propune Strategia, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni:

- finanțează programe, proiecte și acțiuni în sprijinul românilor de pretutindeni de o manieră transparentă și accesibilă;

- continuă implementarea politicilor privind diaspora care s-au dovedit sustenabile și cu un impact pozitiv asupra românilor de pretutindeni, prin

menținerea programelor, proiectelor și acțiunilor derulate în perioada 2013 - 2016;

- contribuie la cooperarea cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință, în scopul creării de parteneriate pentru respectarea, protejarea și promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și etnice;
- colaborează la nivel guvernamental, pentru a evita duplicarea eforturilor și a eficientiza sprijinul pentru românii de pretutindeni;
- menține relația cu societatea civilă în dezvoltarea de politici, programe și proiecte în sprijinul românilor de pretutindeni, care să țină cont de impactul asupra acestora, și promovează legăturile economice și sociale cu țara;
- contribuie la informarea cu privire la drepturile și obligațiile românilor din afara țării, la serviciile pe care le pot accesa și la posibilitățile de revenire și reintegrare;
- contribuie la expertiza la nivel național cu privire la problematica românilor de pretutindeni.

MRP are în subordine **Institutul Eudoxiu Hurmuzachi pentru Românii de Pretutindeni (IEH)**, care desfășoară activități de cercetare asupra comunităților românești de peste hotare, evenimente și programe culturale și educaționale destinate românilor din afara granițelor.

2. Grupul interministerial pentru românii de pretutindeni

Conform actului normativ de organizare și funcționare, MRP asigură coordonarea interministerială în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni, sens în care convoacă, prezidează și asigură secretariatul Grupului interministerial pentru românii de pretutindeni*6).

*6) Anterior, la inițiativa Ministerului Afacerilor Externe, cu aprobarea prim-ministrului României, a fost înființat Consiliul Consultativ Interinstituțional (CCI) privind problematica românilor din străinătate. În perioada 2012 - 2016, au fost organizate 13 reuniuni de lucru ale Consiliului Consultativ Interinstituțional pe parcursul cărora au fost identificate proceduri de coordonare interinstituțională privind implementarea programelor dedicate comunităților românești din străinătate.

Grupul are ca temă principală coordonarea interinstituțională în domeniul politicilor publice pentru românii de pretutindeni și include, pe lângă ministerele și autoritățile publice centrale cu atribuții în domeniu, și entități reprezentative pentru domeniul academic, al cercetării, mass-media, culte religioase etc.

Grupul interministerial a participat la elaborarea Strategiei și va urmări implementarea acesteia, pe domeniile sectoriale avute în vedere.

3. Consiliul Românilor de Pretutindeni

Consiliul Românilor de Pretutindeni, ales în urma primei reuniuni a Congresului Românilor de Pretutindeni din data de 24 - 25 iunie 2016, reprezintă organul executiv al Congresului, având caracter permanent.

Consiliul inițiază, întreține și dezvoltă relații de bună cooperare cu orice organizații ale expatriaților altor țări în vederea schimbului reciproc de experiență și a bunei relaționări internaționale.

În ședința comună din data de 14 noiembrie 2016, Birourile permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului au aprobat Regulamentul de funcționare al Congresului Românilor de Pretutindeni, Regulamentul de funcționare al Consiliului Românilor de Pretutindeni și Statutul Consiliului Românilor de Pretutindeni.

Conform art. 9 din Legea nr. 299/2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Românilor de Pretutindeni furnizează informații, analize și propuneri Parlamentului României, Ministerului pentru Români de Pretutindeni, precum și celorlalte instituții guvernamentale competente, cu care colaborează pentru promovarea de inițiative legislative referitoare la românii de pretutindeni, respectiv la realizarea și aplicarea programelor destinate comunităților românești.

Consiliul Românilor de Pretutindeni poate juca un rol primordial în dezvoltarea de formate de consultare sistematică a exponenților diasporei, inclusiv prin clarificarea și consolidarea rolului acestuia în formularea periodică a acțiunilor și programelor guvernamentale pentru românii de pretutindeni. Consiliul Românilor de Pretutindeni poate contribui la cunoașterea actualizată de către stat a nevoilor diasporei, inclusiv prin informațiile, analizele și propunerile transmise Ministerului pentru Români de Pretutindeni.

PROGRAME SPECIFICE, MĂSURI ȘI ACȚIUNI

Măsuri și acțiuni

Educația în limba română:

- sprijinirea extinderii proiectului de Limbă, Cultură și Civilizație Românească, derulat de Institutul Limbii Române în statele membre UE;
- finanțarea proiectelor inițiate de comunitățile românești pentru organizarea de cursuri de limba română, istorie și geografie a României, atât în școli publice, cât și în sistemul privat sau al școlilor de duminică, în funcție de solicitările comunităților românești;
- îmbunătățirea situației bibliotecilor școlare românești prin dotarea acestora cu un fond de carte nou, adecvat necesităților de studiu ale copiilor (pe clase, niveluri de educație);
- facilitarea accesului la publicații în limba maternă pentru etnicii români.

Păstrarea identității culturale și religioase:

- asigurarea fondurilor necesare pentru întreținerea monumentelor istorice și culturale românești din afara granițelor;
- susținerea proiectelor care au ca scop punerea în valoare a patrimoniului cultural românesc, a păstrării tradițiilor și a promovării artei populare românești autentice;
- susținerea preoților care slujesc în limba română în alte țări și deschiderea unui număr cât mai mare de școli parohiale, în condițiile în care educația religioasă a tinerilor din diaspora constituie un element care contribuie la păstrarea identității naționale culturale și religioase;
- susținerea financiară a construcției, renovării și amenajării de biserici românești acolo unde există comunități numeroase de români și care nu beneficiază de sprijinul financiar al Patriarhiei Române și Secretariatului de Stat pentru Culte.

Mass-media în cadrul comunităților românești:

- folosirea mass-mediei locale de către comunitățile românești din Europa pentru crearea și extinderea numărului de emisiuni în limba română (pe modelul proiectelor de succes din Germania);
- crearea unui parteneriat stabil și de durată între TVR, RRI și mass-media de limba română din afara granițelor, cu scopul de a promova proiecte comune;
- organizarea, în cooperare cu TVR și RRI, dar și cu structurile asociative din domeniu, a unor stagii de pregătire, pentru jurnaliștii români din afara granițelor;
- crearea, cu sprijinul MRP, a unui parteneriat între instituțiile mass-media aparținând comunităților românești din Europa și cele aparținând românilor din jurul granițelor în scopul cunoașterii și mediatizării problemelor specifice acestora;
- Atragerea emigranților basarabeni în proiecte ale mass-mediei în limba română din Europa;
- Promovarea de către TVR și alte instituții mass-media a unor emisiuni interactive dedicate românilor din afara granițelor.

Parteneriatul comunităților românești cu instituțiile publice din România:

- stimularea unei strânse colaborări între organizațiile românilor din diverse state europene cu scopul cunoașterii, colaborării și sprijinirii reciproce;
- conservarea și promovarea învățământului, culturii, religiei, identității și spiritualității românești dincolo de granițele României, prin înființarea de școli, biblioteci, centre culturale și biserici românești, de care să poată beneficia toți cei care se simt români, indiferent de țara în care s-au născut sau locuiesc, precum și promovarea culturii românești prin organizarea de spectacole, festivaluri, prezentări de carte, cenacluri;
- sprijinirea creării de organizații și asociații ale studenților români aflați la studii în străinătate, care să faciliteze comunicarea și integrarea acestora din punct de vedere profesional;

- profesionalizarea activităților desfășurate de către asociațiile și organizațiile românești, cu scopul maximizării eficienței acestora;
- organizarea de grupuri mixte de lucru și stabilirea unui calendar de activități anuale, în vederea unei mai strânse colaborări între reprezentanții comunităților românești, cu scopul prezentării de proiecte unitare de larg interes pentru românii din afara granițelor României;
- întărirea cooperării interinstituționale în vederea creării unei strategii unitare în ceea ce privește relațiile cu românii de peste hotare;
- adaptarea și articularea legislației în jurul obiectivului de a asocia migrații români.

RESURSE

1. Harta instituțiilor cu atribuții în domeniu

Alături de MRP, politica statului român față de românii de pretutindeni se realizează prin intermediul unui ansamblu larg de instituții ale administrației publice, atât centrale, cât și locale, precum și prin parteneriate cu societatea civilă, culte și organizații nonguvernamentale, mediul academic, organizații și asociații patronale.

Președintele României reprezintă statul român pe plan intern și internațional, aspect esențial în relațiile României cu românii din afara granițelor. Politicile publice dedicate acestora își produc efectele atât asupra persoanelor ce se regăsesc pe teritoriul național, cât și asupra unora care trăiesc pe teritoriile altor state și care pot avea și cetățenia altor state. Președintele României încheie convențiile internaționale multilaterale și bilaterale care conțin normele de drept internațional relevante în domeniul protecției minorităților naționale, sprijinirii diasporei, promovării cooperării în toate domeniile (economie, cultură, patrimoniu, știință etc.). De asemenea, Președintele României acordă, prin conferirea de ordine și decorații, recunoașterea statului român personalităților românești din țară și străinătate. Totodată, Președintele României poate conferi înaltul său patronaj unor evenimente și inițiative desfășurate în beneficiul românilor de pretutindeni prin implicarea unor instituții publice și/sau reprezentanți ai societății civile, cultelor, mediului de afaceri, mediului academic etc. În cadrul Administrației Prezidențiale funcționează Departamentul pentru Relația cu Românii din Afara Granițelor (AP-DpRRAG) condus de un consilier de stat. Unul dintre angajamentele asumate de Președintele României se referă la românii din afara granițelor. Acest angajament recunoaște potențialul strategic al românilor de pretutindeni și are în vedere construirea unei relații puternice a societății românești și a statului român cu aceștia.

La inițiativa Administrației Prezidențiale a fost constituit Consiliul Consultativ al Românilor din Afara Granițelor (AP-CCRAG), organism care oferă Președintelui României un cadru de dialog cu membrii ai comunităților de români din străinătate, care să dezbată teme importante care îi implică și

preocupă pe românii de pretutindeni, transpunerea acestora în politici publice și armonizarea cu cele inițiate de instituțiile statului cu scopul de a îmbunătăți rezultatele obținute.

Din inițiativa Administrației Prezidențiale s-a constituit în anul 2016 Grupul de lucru interinstituțional dedicat situației copiilor ai căror părinți muncesc în străinătate.

Parlamentul României ratifică tratatele și convențiile internaționale multilaterale sau bilaterale care conțin normele de drept internațional relevante în domeniul protecției minorităților naționale, sprijinirii diasporei, promovării cooperării în toate domeniile (economie, cultură, patrimoniu, știință etc.). Parlamentul României aprobă Programul de Guvernare conținând prioritățile Guvernului României în toate domeniile, inclusiv cele privind pe românii de pretutindeni. De asemenea, Parlamentul României aprobă prin lege bugetul de stat, în care sunt incluse cheltuielile destinate politicilor publice destinate românilor de pretutindeni. În actualul ciclu parlamentar românii din diaspora sunt reprezentați de patru deputați și doi senatori. Cele două camere ale Parlamentului României au comisii de specialitate dedicate problemelor ce privesc românii de pretutindeni - Comisia pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților și Comisia românilor de pretutindeni din Senatul României. Camera Deputaților convoacă Congresul Românilor de Pretutindeni, organizarea acestuia fiind asigurată din bugetul acesteia.

Guvernul României implementează, prin Programul de guvernare 2017 - 2020, politicile publice destinate românilor de pretutindeni. De asemenea, în cadrul Guvernului a fost numit un ministru pentru românii de pretutindeni și a fost înființat Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (MRP). Cooperarea guvernamentală conduce la integrarea politicilor publice destinate românilor de pretutindeni, cu respectarea specializării sectoriale și a competențelor fiecărui ministru în parte. Secretariatul General al Guvernului, în calitatea sa de instituție publică, are rolul de a asigura derularea operațiunilor tehnice și de strategie aferente actelor de guvernare.

Ministerul Afacerilor Externe al României (MAE) realizează politica externă a statului român. Prin activitatea diplomatică și consulară, MAE gestionează relația bilaterală cu statele pe teritoriul cărora se regăsesc comunități ale românilor de pretutindeni. Misiunile României în străinătate, în funcție de specificul lor, asigură protecția și apărarea intereselor cetățenilor români în străinătate, monitorizează tratamentul de care se bucură minoritățile românești, stabilesc legături cu personalități ale românilor de pretutindeni și cu asociații reprezentative ale acestora și facilitează legătura lor cu țara. MAE participă la negocierea documentelor internaționale bilaterale și multilaterale din care izvorăsc și normele care guvernează relațiile României cu românii de pretutindeni. De asemenea, MAE participă la lucrările organizațiilor și ale altor foruri internaționale în sunt abordate subiecte relevante pentru românii de

pretutindeni. MAE contribuie prin acțiuni de diplomatie publică, culturală și științifică la promovarea imaginii românilor de pretutindeni, a culturii și civilizației românești. MAE asigură, de asemenea, copreședinția română în cadrul comisiilor mixte privind minoritățile naționale, stabilite în temeiul tratatelor internaționale la care România este parte.

Ministerul Culturii și Identității Naționale (MCIN) realizează politicile publice în domeniul conservării și promovării culturii și patrimoniului cultural. Autorii și creatorii români din alte țări, operele create de aceștia, patrimoniul creat de comunitățile românești de dincolo de granițe fac parte din cultura română. Statul român este în mod legitim interesat de susținerea și promovarea culturii românești indiferent unde ar fi fost ea creată și oriunde s-ar regăsi aceasta. MCIN asigură prin Administrația Fondului Cultural Național (AFCN), instituție publică subordonată, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, inclusiv în beneficiul românilor de pretutindeni. În baza Legii nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare, românii de pretutindeni au acces gratuit în România la instituțiile publice de cultură, monumente istorice, precum și situri de patrimoniu.

Institutul Cultural Român (ICR) este organizat și funcționează ca autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, având ca misiune reprezentarea, promovarea și protejarea culturii și civilizației naționale în țară și în lume. ICR dispune de o direcție generală dedicată românilor de pretutindeni (ICR-DGRP) care desfășoară proiecte cu participare românilor din afara granițelor.

Ministerul Educației Naționale (MEN) realizează politicile publice în domeniul educației. MEN are o echipă de specialitate dedicată românilor de pretutindeni. MEN propune Metodologia de selecție a românilor de pretutindeni pentru bursele de studiu acordate de statul român în învățământul preuniversitar și universitar de stat din România. MEN participă la procesul de selecție în conformitate cu prevederile legale. De asemenea, MEN acționează în direcția atragerii în România a studenților români și a cadrelor didactice din străinătate și contribuie la recuperarea capitalului uman din afara țării, inclusiv prin rolul său în recunoașterea diplomelor.

Prin **Institutul Limbii Române**, MEN derulează în 5 state membre UE cursurile de Limbă, Cultură și Civilizație Românească, la care au aderat aproximativ 12.000 de elevi români din Italia, Spania, Irlanda, Belgia și Portugalia. Este cel mai avansat instrument de predare a limbii române destinat copiilor din afara granițelor țării.

Universitățile asigură formarea academică în România a studenților proveniți din comunitățile românești din afara granițelor. De asemenea, prin diferitele programe de cercetare, contribuie la creșterea gradului de cunoaștere a istoriei, limbii, culturii și societății românești. Totodată, prin acțiunile și proiectele pe

care le dezvoltă, universitățile din România pot participa la susținerea unor programe, proiecte și acțiuni desfășurate în beneficiul românilor de pretutindeni.

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMSJ) realizează politicile publice în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, protecției copilului. Mobilitatea intra-UE, repatrierea creează realități complexe privind individul, sub aspectele ce țin de muncă și protecție socială - recunoașterea în străinătate a calificărilor obținute în România și a celor obținute în străinătate în România, recunoașterea vechimii în muncă, transferul beneficiilor sociale și de sănătate etc. -, problemelor familiei și copilului - asistența acordată vârstnicilor, persoanelor cu dizabilități și/sau copiilor din familii ai căror membri activi sunt plecați la muncă în străinătate. În subordinea MMJS se află Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) cu rol în aplicarea politicilor publice în domeniul protecției copilului, inclusiv al celor din familii cu părinți care muncesc în străinătate. ANPDCA participă la lucrările Grupului de Lucru Interinstituțional dedicat situației copiilor ai căror părinți muncesc în străinătate constituit sub patronajul Președinției României. De asemenea, MMJS are rol activ de protejare a drepturilor cetățenilor români din străinătate, din perspectiva accesului pe piața muncii și a protecției sociale, atât prin direcțiile de specialitate și prin autoritățile aflate în subordine și/sau coordonare, cât și prin Corpul atașatilor pe probleme de muncă și sociale, din cadrul misiunilor diplomatice ale României în străinătate, care contribuie la susținerea și protejarea lucrătorilor români în străinătate.

Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE) coordonează politicile publice în domeniul utilizării fondurilor publice și europene pentru proiecte de dezvoltare. Proiectele de cooperare transfrontalieră, dezvoltate de autoritățile locale cu entitățile omoloage din țările vecine, contribuie la stimularea schimburilor economice, comerciale, culturale și științifice în regiune și aduc beneficii și pentru comunitățile etnice românești. Stimularea dezvoltării generale a regiunilor locuite de minoritățile românești contribuie la facilitarea conexiunilor cu România și susținerea acestor comunități. În 2016, prin fondurile structurale alocate prin Programul operațional capital uman 2014 - 2020, a fost finanțat programul Diaspora Start-Up, cu o valoare totală de 30 de milioane de euro.

Televiziunea Română (TVR), Societatea Română de Radiodifuziune (SRR) asigură serviciile publice de televiziune și radio. Ambele instituții media au emisiuni dedicate mobilității europene și diasporei, precum și promovării patrimoniului cultural și spiritual românesc din afara granițelor. Una dintre solicitările recurente ale românilor de pretutindeni este legată de accesul în străinătate la programele și emisiunile TVR și SRR, care asigură exercițiul limbii române, conectarea la dezbaterile și evenimentele majore care au loc în România. TVR și SRR au, în România, posturi și emisiuni dedicate românilor din afara granițelor, care pot fi receptate și pe plan internațional, precum și

posturile de radio și televiziune din Republica Moldova - TVR Moldova și Radio Chișinău.

Agencia de presă Agerpres asigură prin corespondenții săi din România și străinătate material mass-media dedicat românilor de pretutindeni și participă la formatele consultative interinstituționale dedicate acestora, precum Consiliul Consultativ Interinstituțional pentru problemele Românilor de Pretutindeni sau Consiliul Consultativ Mass-Media România - Republica Moldova.

Secretariatul de Stat pentru Culte (SSC) asigură sprijinul statului român pentru cultele religioase legal recunoscute în România, inclusiv pentru unitățile de cult ale comunităților românești din străinătate. SSC sprijină financiar salarizarea personalului clerical și neclerical din cadrul așezămintelor religioase românești din afara granițelor, care desfășoară activități deosebite în vederea menținerii identității lingvistice, culturale și religioase a românilor din afara granițelor. Totodată, sprijină financiar construirea, repararea, achiziționarea de lăcașuri sau alte activități derulate în cadrul unităților de cult aparținând cultelor religioase recunoscute în România.

Consiliile locale, primăriile și consiliile județene pot contribui la implementarea Strategiei prin proiecte definite la nivel local, de implicare a diasporei în dezvoltarea localităților de origine. Numeroase localități din România sunt înfrățite cu localități din străinătate unde s-au stabilit români originari din primele. Primării și instituții ale prefectului din județele de graniță ale României dezvoltă proiecte dedicate comunităților de etnici români din imediata vecinătate a granițelor.

Organizațiile neguvernamentale (ONG) care desfășoară acțiuni, programe și activități în beneficiul românilor de pretutindeni sunt parteneri ai instituțiilor guvernamentale în implementarea Strategiei și contribuie la coagularea comunităților de români din afara granițelor.

2. Resurse bugetare, private, parteneriatul public-privat

PROCESUL DE COORDONARE A IMPLEMENTĂRII. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

1. Dimensiuni supuse monitorizării (implementarea programelor și proiectelor; evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie)

Evaluarea rezultatelor produse de acțiunile incluse în cadrul strategiei este esențială pentru orientările viitoare, stabilirea obiectivelor post-2020 și menținerea sau schimbarea actualelor abordări. Monitorizarea proiectelor, programelor și acțiunilor, dar și a evoluțiilor diferite considerate relevante pentru domeniul românilor de pretutindeni furnizează datele și informațiile care stau la baza evaluărilor.

Evaluarea politicilor publice, incluzând programele, proiectele și acțiunile dedicate românilor de pretutindeni, se referă la analiza modului de realizare a obiectivelor punctuale și cuantificabile stabilite.

În fiecare domeniu există obiective specifice a căror realizare este urmărită prin indicatori adecvați, precum:

- în domeniul educației românilor de pretutindeni - număr de elevi care au acces la cursuri în limba română, calitatea limbii române dobândite/aprofundate; număr de școli/clase/cursuri de limbă, cultură și civilizație, număr de biblioteci de/cu carte românească;

- în domeniul mass-media dedicate românilor de pretutindeni - număr de publicații deschise în comunitățile de români de pretutindeni, timp de emisie/frecvența emisiunilor, acoperirea geografică;

- în domeniul vieții culturale a românilor de pretutindeni - număr de evenimente culturale, dimensiunea publicului în raport cu comunitatea;

- în domeniul susținerii tradițiilor și spiritualității românilor de pretutindeni - număr de comunități în care persoanele își pot practica viața religioasă în limba română.

Monitorizarea situației comunităților românești din afara granițelor reprezintă o sarcină a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni și a Ministerului Afacerilor Externe, prin misiunile diplomatice și oficiile consulare, în cooperare cu membrii Grupului interministerial pentru românii de pretutindeni.

2. Midterm review și continuitate - orizont post-2020

Evaluarea parțială a Strategiei, în 2019, va aborda adaptarea cadrului legislativ, funcționarea noilor instituții și a formatelor de cooperare interinstituțională create, eficiența noilor proceduri de lucru și a programelor, proiectelor și acțiunilor în sprijinul românilor de pretutindeni.

O astfel de evaluare se impune pentru a stabili eficiența acțiunilor guvernamentale și a identifica, după caz, necesități de adaptare a acestora.

Actualul document strategic ține cont de contextul economic, social și politic specific în care se derulează Programul de guvernare 2017 - 2020 și de liniile strategice ale acestuia. Strategia națională pentru românii de pretutindeni preia elementele care și-au dovedit eficiența și utilitatea în precedentele exerciții strategice și proiectează linii de continuitate pentru viitoarele documente strategice post-2020.

ANEXĂ

PREZENTAREA COMUNITĂȚILOR*7)

*7) Anexa face parte integrantă din strategie și nu se publică, fiind clasificată, potrivit legii.

